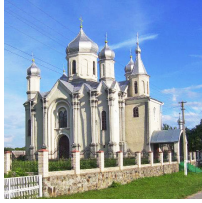

Н. К. Файдевич

Кульчини

КУЛЬЧИНИ – село Красилівського району Хмельницької області. Знаходиться на р. *Понора* (притока [Ікопоті](#), бас. *Прип'яті*), за 56 км від обл. центру, за 16 км від райцентру та за 17 км від залізнич. ст. Красилів. Пл. 4,4 км². За переписом 2001, насел. складало 1124 особи; станом на 2015 – 940 осіб; переважно українці. За однією з версій, назва походить від слова «кіл» («кол»), за ін. – від забудовника Кульчика. Вперше згадується в писем. джерелах 1497, коли великий князь литовський Олександр подарував його князю К. Острозькому. У володінні Острозьких К. перебували до 1620, потім належали князям Заславським, Любомирським, Санґушкам, Понятовським, графині Грохольській. Останнім власником кульчин. маєтку був князь Волконський. Від 1-ї третини 18 ст. К. – містечко. Тоді ж тут оселилася велика кількість євреїв, почали розвиватися різноманітні промисли та торгівля. 1788 налічувалося 165 дворів. У цей час у м-ку вже діяли уніат. (згодом – православна) церква, костел і синагога. 1803 при костелі відкрито перший на Красилівщині навч. заклад – т. зв. школку. При ньому також функціонував шпиталь. Після 2-го поділу Польщі 1793 К. відійшли до Рос. імперії. У 19 – на поч. 20 ст. – містечко Старокостянтинів. пов. Поділ. губ. 1870 засн. однокласне нар. училище. У остан. чверті 19 ст. працювали 2 шкіряних заводи, броварня, винокур. завод, цегельня. Палац власників м-ка був одним з найкращих на Пд. Волині. У різні роки в К. проводили від 5-ти до 13-ти ярмарків, на яких продавали величезну кількість коней (інколи – бл. 10 тис.) і свиней. 1896 мешкали 2836, 1913 – 5477 осіб. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. На поч. 1920-х рр. К. втратили статус м-ка. 1923–31 та від 1935 – у складі Красилів., 1931–35 – Антонін. р-нів. Жит. потерпали від голодомору 1932–33 (кількість встановлених жертв – 24 особи), зазнали сталін. репресій. Від липня 1941 до березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Нині у К. – заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури, б-ка; фельдшер.-акушер. пункт. Діє реліг. громада УПЦ МП. Збереглися костел Серця Ісуса (1740) та Покров. церква (1747). Встановлено мемор. комплекс воїнам-односельцям, які загинули під час 2-ї світової війни, пам'ятник «Щасливе дитинство». Серед видат. уродженців – лікар-хірург *В. Нечипорук*.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся. Вінніпег, 1984. Т. 1.

Бібліографічний опис:

Кульчини / Н. К. Файдевич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-51506>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).